



ب

١٤٩٣٩١

بسمه تعالی



دانشگاه شهید بهشتی

دانشکده فناوری های نوین

پایان نامه:

جهت اخذ درجه کارشناسی ارشد

رشته فضا

عنوان

حل تقریبی جریان لزج بر روی بدن های با دماغه های مخروطی پخ و محاسبه
نرخ انتقال حرارت وارد بر سطح

نام دانشجو

وحیده دشتی رحمت آبادی

استاد راهنمای:

دکتر علیرضا طلوعی، دکتر سحر نوری

استاد مشاور:

دکتر سجاد قاسملوی

استاد داور:

دکتر مسعود میرزایی

۸۹/۶/۱۷

لو

قدردانی:

در اینجا لازم است از زحمات بی دریغ جناب آقای دکتر قاسملوی تشكر و قدردانی نمایم که در انجام این پروژه، از راهنمایی ها و کمک های بی دریغ ایشان بهره برده ام. ایشان در این کار فراتر از یک استاد بوده و برایم نقش یک راهبر را داشته اند؛ و همچنین سرکار خانم دکتر نوری که ایشان نیز، همانند همسر گرامیشان، در پیشبرد این کار، مرا یاری کرده اند. در نهایت نیز از جناب آقای دکتر طلوعی تشكر می نمایم که نظرات ایشان، در بهتر کردن این کار، به من کمک های بسیاری کرد.

کلیه حقوق مادی مترتب بر نتایج مطالعات،
ابتكارات و نوآوریهای ناشی از تحقیق موضوع
این پایان نامه متعلق به دانشگاه شهید بهشتی
می باشد.

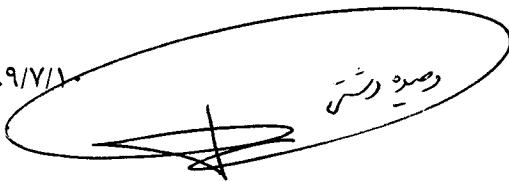
به نام خدا

نام و نام خانوادگی: وحیده دشتی رحمت آبادی
عنوان پایان نامه: حل تقریبی جریان لزج بر روی بدنه های با دماغه های مخروطی پخ و
محاسبه نرخ انتقال حرارت وارد بر سطح

استاد/اساتید راهنمای: دکتر علیرضا طلوعی، دکتر سحرنوری

اینجانب وحیده دشتی رحمت آبادی تهیه کننده پایان نامه کارشناسی ارشد/دکتری حاضر خود را ملزم به حفظ امانت داری و قدردانی از خدمات سایر محققین و نویسنندگان بنا بر قانون حق انتشار (Copyright) می‌دانم. بدین وسیله اعلام می‌نمایم که مسئولیت کلیه مطالب درج شده با اینجانب می‌باشد و در صورت استفاده از اشکال؛ جداول، و مطالب سایر منابع، بلاfacile مرجع آن ذکر شده و سایر مطالب از کار تحقیقاتی اینجانب استخراج گشته است و امانتداری را به صورت کامل رعایت نموده ام. در صورتی که خلاف این مطلب ثابت شود، مسئولیت کلیه عواقب قانونی با شخص اینجانب می‌باشد.

وحیده دشتی رحمت آبادی

۸۹/۷/۱

رسانه رئیس

پیغام

تقدیم به:

این اثر را به فرزندان کوچکم تقدیم می کنم که شیرینی وجودشان، سختی این کار را بر من آسان کرد و همسر مهربانم که پشتوانه محکمی برای انجام این کار بود.

فهرست:

دوازده	فهرست اشکال
I	فهرست جداول
هیجده	فهرست علایم
۱	فصل اول، مقدمه
۴	۱-۱- ویژگی های جریان ابرصوتی
۴	۱-۱-۱- لایه شوک نازک (Thin Shock Layer)
۵	۱-۱-۲- لایه انتروپی (Entropy Layer)
۵	۱-۱-۳- تداخل لزجت (Viscous Interaction)
۷	۱-۱-۴- جریانهای با درجه حرارت بالا (High – Temperature Flows)
۸	۱-۱-۵- جریان با چگالی کم (Low density flow)
۱۰	۱-۲- روش های کلی جریان ابرصوتی
۱۲	۱-۲-۱- معادلات ناویراستوکس
۱۴	۱-۲-۲-۱- معادلات ناویر استوکس سهموی شده
۱۶	۱-۲-۲-۲-۱- معادلات لایه شوک لزج
۲۴	۱-۲-۳-۱- معادلات لایه مرزی
۲۶	فصل دوم، معادلات لایه شوک لزج و روابط مورد نیاز برای حل این معادلات
۳۹	۱-۲- خط سکون
۴۱	۱-۲-۲- رابطه فشار مذلن



۴۲	۳-۲- مشخصات هندسی لایه شوک
۴۳	۱-۳-۲- حالت کلی شکل شوک
۴۴	۲-۳-۲- شکل شوک در ناحیه زیرصوت جریان متقارن محوری
۴۵	۳-۳-۲- شکل بدنی
۴۶	۴-۳-۲- محاسبه ضخامت
۴۷	۵-۳-۲- شکل شوک در ناحیه مافوق صوت جریان متقارن محوری
۴۸	۶-۳-۲- فاصله گذاری در لایه شوک
۵۲	۴-۲- محاسبه گرادیان فشار
۵۳	۵-۲- حل جریان با فرض گاز کامل
۵۳	۱-۵-۲- معادله حالت
۵۴	۲-۵-۲- خواص ترمودینامیکی و انتقالی
۵۵	۳-۵-۲- خواص شوک
۵۶	۴-۵-۲- شرایط مرزی
۵۶	۶-۲- اغتشاش
۵۹	۱-۶-۲- معادلات حاکم
۶۳	۲-۶-۲- مدل اغتشاش
۶۶	۷-۲- روش حل
۷۰	فصل سوم، نتایج
۷۲	۱-۳- مشخصات هندسی بدنی و شوک
۷۶	۲-۳- توزیع فشار



۷۶	۳-۳- تغییرات ضریب اصطکاک سطحی
۸۰	۴-۳- توزیع انتقال حرارت به بدن
۸۲	۵-۳- پروفیل فشار در ناحیه سکون
۸۳	۶-۳- پروفیل چگالی در ناحیه سکون
۸۴	۷-۳- پروفیل سرعت مماسی در ناحیه سکون
۸۵	۸-۳- پروفیل سرعت عمودی در ناحیه سکون
۸۶	۹-۳- پروفیل انتالپی در ناحیه سکون
۸۸	۱۰-۳- پروفیل فشار در ناحیه $s_b \approx 40$
۸۹	۱۱-۳- پروفیل فشار در ناحیه $s_b \approx 1125$
۹۰	۱۲-۳- پروفیل سرعت عمودی در ناحیه $s_b \approx 40$
۹۰	۱۳-۳- پروفیل سرعت عمودی در ناحیه $s_b \approx 1125$
۹۰	۱۴-۳- پروفیل سرعت مماسی در ناحیه $s_b \approx 40$
۹۲	۱۵-۳- پروفیل سرعت مماسی در ناحیه $s_b \approx 1125$
۹۲	۱۶-۳- نرخ انتقال حرارت با $R_{nose} = 0.229m$
۹۳	۱۷-۳- توزیع فشار بر روی بدن با $R_{nose} = 0.229m$
۹۵	۱۸-۳- توزیع فشار به صورت با بعد در جریان آرام
۹۵	۱۹-۳- توزیع فشار به صورت با بعد در جریان مغشوش
۹۶	۲۰-۳- توزیع چگالی به صورت با بعد در جریان آرام
۹۸	۲۱-۳- توزیع چگالی به صورت با بعد در جریان مغشوش

۹۹	۲۲-۳- توزیع انتقال حرارت به صورت با بعد در جریان آرام
۹۹	۲۳-۳- توزیع انتقال حرارت به صورت با بعد در جریان مغشوش
۱۰۱	۲۴-۳- نرخ تغییرات زاویه شوک در طول بدنه
۱۰۱	۲۵-۳- تغییرات ضخامت لایه شوک
۱۰۱	۲۶-۳- توزیع دما بر روی دماغه در ناحیه سکون
۱۰۴	۲۷-۳- توزیع دما بر روی بدنه در جریان های آرام، ناحیه گذر و مغشوش
۱۰۷	۲۸-۳- توزیع سرعت مماسی بر روی بدنه در جریان های آرام، ناحیه گذر و مغشوش
۱۰۹	۲۹-۳- توزیع سرعت عمودی بر روی بدنه در جریان های آرام، ناحیه گذر و مغشوش
۱۱۱	۳۰-۳- توزیع فشار بر روی بدنه در جریان های آرام، ناحیه گذر و مغشوش
۱۱۳	۳۱-۳- توزیع چگالی بر روی بدنه در جریان های آرام، ناحیه گذر و مغشوش
۱۱۶	۳۲-۳- تغییر زاویه نوک دماغه وسیله پرنده از ۵ درجه به ۱۵ درجه
۱۲۰	۳۳-۳- تغییر شعاع نوک دماغه وسیله پرنده از ۳۸۱ به ۰۰۵ متر
۱۲۴	۳۴-۳- تغییر سرعت جریان ورودی از ماخ ۱۵ به ماخ ۱۷ و ۸
۱۲۹	۳۵-۳- شبکه بندی و استقلال از شبکه
۱۳۸	فصل چهارم، جمع بندی و پیشنهادات
۱۳۹	۱-۴- جمع بندی
۱۴۱	۲-۴- پیشنهادات
۱۴۳	ضمائم
۱۴۴	ضمیمه (الف) - پارامترهای بی بعد
۱۴۶	ضمیمه (ب) - مقادیر اولیه در ناحیه سکون

مراجع

١٤٨

بازدہ

فهرست اشکال:

فصل اول

۱ شکل (۱-۱) : نمایی از موشک V2 در حل پرتاب
۵ شکل (۲-۱) : با افزایش عدد ماخ، شوک به بدن نزدیک تر می شود
۶ شکل (۳-۱) : لایه انتروپی در پشت شوک
۹ شکل (۴-۱) : مشخصات فیزیکی جریان ابرصوتی

فصل دوم

۳۰ شکل (۱-۲) : سیستم مختصات برای معادلات VSL
۳۶ شکل (۲-۲) : سیستم مختصات منحنی الخط شوک
۴۴ شکل (۳-۲) : رویه شوک
۵۰ شکل (۴-۲) : خطوط جریان های با فاصله گذاری های یکسان (Ψ ثابت)
۵۰ شکل (۵-۲) : خطوط با فاصله گذاری ثابت η
۵۱ شکل (۶-۲) : خطوط با فاصله گذاری ثابت η
۶۰ شکل (۷-۲) : نرح انتقال حرارت سطح بر روی دماغه مخروطی ۹ درجه در جریان مغشوش
۶۹ شکل (۸-۲) : روند حل معادلات لایه شوک لزج در جریان گاز کامل

فصل سوم

۷۳ شکل (۱-۳) : مختصات بدن و شوک در روش حاضر
۷۴ شکل (۲-۳) : شکل شوک و بدن در ناحیه نزدیک به دماغه
۷۴ شکل (۳-۳) : مقایسه شکل شوک در کل ناحیه حل
۷۵ شکل (۴-۳) : مقایسه شکل شوک در ناحیه نزدیک به دماغه

نوآزده

۹۴ شکل (۲۴-۳): نرخ انتقال حرارت در $R_{nose} = 0.229m$
۹۶ شکل (۲۵-۳): توزیع فشار در $R_{nose} = 0.229m$
۹۷ شکل (۲۶-۳): توزیع فشار به صورت با بعد در جریان آرام
۹۷ شکل (۲۷-۳): توزیع فشار به صورت با بعد در جریان مغشوش
۹۸ شکل (۲۸-۳): توزیع چگالی به صورت با بعد در جریان آرام
۱۰۰ شکل (۲۹-۳): توزیع چگالی به صورت با بعد در جریان مغشوش
۱۰۰ شکل (۳۰-۳): توزیع انتقال حرارت به صورت با بعد در جریان آرام
۱۰۲ شکل (۳۱-۳): توزیع انتقال حرارت به صورت با بعد در جریان مغشوش
۱۰۲ شکل (۳۲-۳): تغییرات زاویه شوک به صورت دو بعدی بر حسب درجه
۱۰۳ شکل (۳۳-۳): تغییرات ضخامت لایه شوک به صورت دو بعدی
۱۰۳ شکل (۳۴-۳): توزیع دمایی به صورت با بعد در ناحیه سکون
۱۰۶ شکل (۳۵-۳): توزیع دما بر روی بدن در جریان های آرام، ناحیه گذر و مغشوش
۱۰۶ شکل (۳۶-۳): مقایسه پروفیل دما در قبل و بعد از اغتشاش
۱۰۸ شکل (۳۷-۳): توزیع سرعت مماسی بر روی بدن در جریان های آرام، ناحیه گذر و مغشوش
۱۰۸ شکل (۳۸-۳): مقایسه پروفیل سرعت مماسی در قبل و بعد از اغتشاش
۱۱۰ شکل (۳۹-۳): توزیع سرعت عمودی بر روی بدن در جریان های آرام، ناحیه گذر و مغشوش
۱۱۰ شکل (۴۰-۳): مقایسه پروفیل سرعت عمودی در قبل و بعد از اغتشاش
۱۱۲ شکل (۴۱-۳): توزیع فشار بر روی بدن در جریان های آرام، ناحیه گذر و مغشوش
۱۱۳ شکل (۴۲-۳): مقایسه پروفیل فشار در قبل و بعد از اغتشاش
۱۱۴ شکل (۴۳-۳): توزیع چگالی بر روی بدن در جریان های آرام، ناحیه گذر و مغشوش

..... شکل (۴۴-۳): مقایسه پروفیل چگالی در قبل و بعد از اغتشاش	۱۱۵
..... شکل (۴۵-۳): مقایسه شکل شوک در زاویه های مختلف دماغه	۱۱۸
..... شکل (۴۶-۳): مقایسه فشار در زاویه های مختلف دماغه .	۱۱۸
..... شکل (۴۷-۳): مقایسه چگالی در زاویه های مختلف دماغه	۱۱۹
..... شکل (۴۸-۳): مقایسه نرخ انتقال حرارت در جریان کاملا آرام در زاویه های مختلف دماغه	۱۱۹
..... شکل (۴۹-۳): مقایسه نرخ انتقال حرارت در جریان مغشوش در زاویه های مختلف دماغه	۱۲۱
..... شکل (۵۰-۳) : مقایسه شکل شوک در شعاع دماغه های مختلف	۱۲۲
..... شکل (۵۱-۳) : مقایسه فشار در شعاع دماغه های مختلف	۱۲۲
..... شکل (۵۲-۳) : مقایسه چگالی در شعاع دماغه های مختلف	۱۲۳
..... شکل (۵۳-۳) : مقایسه نرخ انتقال حرارت در جریان کاملا آرام در شعاع دماغه های مختلف	۱۲۳
..... شکل (۵۴-۳) : مقایسه نرخ انتقال حرارت در جریان مغشوش در شعاع دماغه های مختلف	۱۲۴
..... شکل (۵۵-۳) : مقایسه شکل شوک در ماخ ها مختلف	۱۲۶
..... شکل (۵۶-۳) : مقایسه فشار در ماخ ها مختلف	۱۲۷
..... شکل (۵۷-۳) : مقایسه چگالی در ماخ ها مختلف	۱۲۷
..... شکل (۵۸-۳) : مقایسه نرخ انتقال حرارت در جریان کاملا آرام در ماخ ها مختلف	۱۲۸
..... شکل (۵۹-۳) : مقایسه نرخ انتقال حرارت در جریان مغشوش در ماخ ها مختلف	۱۲۸
..... شکل (۶۰-۳): شبکه بندی در طول لایه شوک و تقسیم بندی به ۱۰ ناحیه	۱۳۰
..... شکل (۶۱-۳): شبکه بندی در طول لایه شوک و تقسیم بندی به ۲۰ ناحیه	۱۳۰
..... شکل (۶۲-۳): شبکه بندی در طول لایه شوک و تقسیم بندی به ۳۰ ناحیه	۱۳۱
..... شکل (۶۳-۳): شبکه بندی در طول لایه شوک و تقسیم بندی به ۴۰ ناحیه	۱۳۱

شکل (۶۴-۳): شبکه بندی در طول لایه شوک و تقسیم بندی به ۵۰ ناحیه ۱۳۲
شکل (۶۵-۳): شبکه بندی در طول لایه شوک و تقسیم بندی به ۶۰ ناحیه ۱۳۲
شکل (۶۶-۳): شبکه بندی در طول لایه شوک و تقسیم بندی به ۷۰ ناحیه ۱۳۳
شکل (۶۷-۳): شبکه بندی در طول لایه شوک و تقسیم بندی به ۸۰ ناحیه ۱۳۳
شکل (۶۸-۳): شبکه بندی در طول لایه شوک و تقسیم بندی به ۹۰ ناحیه ۱۳۴
شکل (۶۹-۳): شبکه بندی در طول لایه شوک و تقسیم بندی به ۱۰۰ ناحیه ۱۳۴
شکل (۷۰-۳): مقایسه مقادیر آنتالپی در تقسیم بندی های ۱۰، ۲۰ و ۳۰ ناحیه ۱۳۵
شکل (۷۱-۳): مقایسه مقادیر آنتالپی در تقسیم بندی های ۲۰، ۳۰ و ۴۰ ناحیه ۱۳۵
شکل (۷۲-۳): مقایسه مقادیر آنتالپی در تقسیم بندی های ۴۰، ۵۰ و ۶۰ ناحیه ۱۳۶
شکل (۷۳-۳): مقایسه مقادیر آنتالپی در تقسیم بندی های ۱۰ تا ۱۰۰ ناحیه ۱۳۶

فصل چهارم

شکل (۱-۴): مقایسه میزان خطا در دو روش حاضر و گرنتز با روش VSL ۱۴۰
شکل (۲-۴): مقایسه زمانبری در روش حاضر و روش های مرجع ۲۸ و ۵۳ ۱۴۰

فهرست جداول:

جدول ۱: میزان خطا در نقاط مورد بررسی در پروفیل دما	۱۰۵
جدول ۲: میزان خطا در نقاط مورد بررسی در پروفیل سرعت مماسی	۱۰۸
جدول ۳: میزان خطا در نقاط مورد بررسی در پروفیل سرعت عمودی	۱۱۰
جدول ۴: میزان خطا در نقاط مورد بررسی در پروفیل فشار	۱۱۲
جدول ۵: میزان خطا در نقاط مورد بررسی در پروفیل چگالی	۱۱۵
جدول ۶: حداکثر پارامترهای بیان شده به صورت با بعد در زوایای دماغه متفاوت	۱۱۷
جدول ۷: حداکثر پارامترهای بیان شده به صورت با بعد در شعاع های دماغه متفاوت	۱۲۱
جدول ۸: حداکثر پارامترهای بیان شده به صورت با بعد در مانح های متفاوت	۱۲۶
جدول ۹: مقایسه میزان خطا در تقسیم بندی های مختلف	۱۳۷
جدول ۱۰: مقایسه بین نتایج روش حاضر و نتایج روش مراجع ۲۸ و ۵۳	۱۳۹



فهرست علایم:

ضریب میرایی	A^+
ضرایب معادله سهموی	$A_i, i = 1, 2, \dots$
ضریب مقطع مخروطی	b_b
پارامتر شکل شوک در ناحیه زیر صوت	b_s
ضریب اصطکاک سطح	C_f
گرمای ویژه در فشار ثابت	C_p
پارامتر شکل شوک در ناحیه زیر صوت	C_s
آنالپی	h
متريک های دستگاه مختصات در جهت شوک	h_1, h_3
$H = h + V^2/2$	H
ضریب هدایت حرارتی	k
عدد ماخ	M
فاصله عمودی از شوک تا نقطه مورد نظر	n
پارامتر مختصات قایم	n^+
فشار	P
$P_r = \frac{\mu C_p}{K}$	P_r
عدد پرانتل،	
نرخ انتقال حرارت	q
شعاع	r
انحنای شوک	R
$\tilde{R} = \frac{R_U}{M}$	\tilde{R}
ثابت عمومی گازها	R_U
فاصله اندازه گیری شده بر روی شوک	s
دما	T
مولفه مماسی سرعت	u
مولفه عمودی سرعت	v
$V = u^2 + v^2$	V
زاویه شوک، زاویه حمله	α

نسبت گرماهای ویژه	γ
ضریب نتاوبی کلبانوف (مدل اغتشاش)	γ_{ij}
ضریب نتاوبی گذر (مدل اغتشاش)	$\gamma_{i,\xi}$
ضخامت لایه مرزی	δ
ضخامت جابجایی	δ_k
$\varepsilon = \left(\frac{\mu_{ref}}{\rho_\infty u_\infty R_{nose}} \right)^{\frac{1}{2}}$ پارامتر عدد رینولدز،	ε
نسبت لزجت آشفته به لزجت دینامیکی،	ε^+
طول اختلاط پرانتل در لایه داخلی	ε_i^+
طول اختلاط پرانتل در لایه بیرونی	ε_o^+
$\eta_n = 1 - \frac{n}{n_b}$ مختصات محاسباتی،	η
$K = \frac{1}{R}$ انحنا،	K
مختصات محاسباتی،	ζ
چگالی	ρ
بالانویس ها	
کمیت های با بعد	*
زیرنویس ها	
بدنه	b
لبه لایه مرزی	e
جزء i ، نشان دهنده گام i در طول جریان	i
نقطه ز ام در لایه شوک	j
مقدار دماغه	$Nose$
مقدار دماغه	n
مقادیر مرجع	ref
مقدار پشت شوک	s
مقدار اغتشاشی	t
دیواره	w
نقطه سکون	0
جریان آزاد	∞
نوزله	

چکیده:

مساله اصلی در این پژوهه، تعیین خواص جریان بر روی بدن های با دماغه پخ با استفاده از حل معادلات لایه شوک لزج می باشد. حل این معادلات به صورت عددی و از نوع تقریبی انجام گرفته و در نهایت به محاسبه نرخ انتقال حرارت وارد بر سطح بدن پرداخته شده است. حل تقریبی معادلات از حل همزمان همه معادلات جلوگیری کرده و بنابراین باعث افزایش سرعت حل می گردد. در حل معادلات، تنها از یک معادله تقریبی استفاده شده است. با وجود معادله تقریبی در محاسبات، خطای جواب های این پژوهش کمتر از روش های تقریبی دیگر بوده و به جواب های حل دقیق معادلات VSL نزدیک بوده است. همچنین شکل جسم در طی روند حل و از روابط دقیق VSL به دست آمده و برخلاف اکثر روش های تقریبی VSL، عاری از هرگونه خطای است.

این کار برای اولین بار در ایران انجام پذیرفته است و بر روی دماغه های مخروطی – با مقاطع مختلف- در حالت متقارن محوری کاربرد دارد. همچنین در این روش، محدودیتی برای انواع جریان ها وجود نداشته و در تمامی جریان های لزج و غیر لزج، آرام و مغشوش صادق می باشد.

در این تحقیق، از فرض گاز کامل برای حل جریان سیال استفاده شده است. نوع سیال به کار رفته، گاز هوا است و جریان حول جسم بدون زاویه حمله مورد بررسی قرار گرفته است. در این کار، از سیستم مختصات منحنی الخط بر روی شوک استفاده شده است.

کلمات کلیدی: جریان ابرصوتی، انتقال حرارت، جریان لزج، گاز کامل، روش لایه شوک لزج